

I z v j e š t a j

o stanju na sudskom odjeljenju Psihijatrijske klinike Sokolac – Kliničkog centra Istočno Sarajevo nakon izbijanja požara

Dana 17.04.2006. godine na prvom spratu zatvorskog odjela Sudskog odjeljenja Psihijatrijske klinike Sokolac izbio je požar koji je ubrzo zahvatio krovnu konstrukciju zgrade. U tom momentu u zgradi se nalazilo ukupno 88 pacijenata, od toga 15 žena koje su na Psihijatriji po osnovu prinudnog liječenja, zatim pacijenti upućeni iz Centara za socijalni rad, kao i 4 pacijenta iz Federacije BiH.

Prvu organizaciju u spašavanju zatečenih pacijenata i medicinske dokumentacije organizavalo je medicinsko osoblje Psihijatrijske klinike i isti su izmješteni na bezbjedne lokacije.

Važno je istaći da je od momenta izbijanja požara pa do faze saniranja požara, kao i u vrijeme evakuacije pacijenata nije zabilježen ni jedan incidentni slučaj niti prema medicinskom osoblju, niti između samih pacijenata, što je prvenstveno zasluga medicinskog osoblja Psihijatrijske klinike Sokolac.

Sudsko odjeljenje Psihijatrijske klinike obišli su predstavnici Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite i Ministarstva pravde Republike Srpske u traženju alternativnog rješenja za smještaj pacijenata, te sagledavanja raspoloživog prostora u okviru starih paviljona i zgrade forenzike Bosne i Hercegovine, koja je prije rata namjenski pravljena za forenzičku psihijatriju, radi prevazilaženja zatečenog stanja i konačnog rješavanja problema u funkcionisanju Odjeljenja za forenzičku psihijatriju.

Nakon izbijanja požara Psihijatrijsku kliniku Sokolac obišla je i Radna grupa Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u, cilju sagledavanja stanja ljudskih prava pacijenata Sudskog odjeljenja Psihijatrijske klinike Sokolac.

Vlada Republike Srpske je na osnovu Informacije o stanju poslije izbijanja požara na Sudskom odjeljenju Psihijatrijske klinike Sokolac na sjednici održanoj 20.04.2006. godine donijela zaključke o obavezama resornih ministarstava Republike Srpske za organizovanje smještaja pacijenata, formiranju zajedničke komisije resornih ministarstava Republike Srpske koja će izvršiti kontrolu medicinske dokumentacije i obezbjeđenja sredstava iz budžetskih rezervi u iznosu od 100.000,-KM, radi sanacije oštećenog objekta i održavanja funkcije Psihijatrijske klinike Sokolac.

Na Psihijatrijskoj klinici Sokolac 11.05.2006. godine održan je radni sastanak sa osobljem kome je predsjedavao direktor Kliničkog centra Istočno Sarajevo, kojom prilikom je analizirano stanje prostora, pacijenata i osoblja Sudskog odjeljenja Psihijatrijske klinike Sokolac, i donijeti slijedeći zaključci:

1. Da se formira Komisija stručnih lica, koja će utvrditi da li je opšte moguće tehnički izvršiti rekonstrukciju izgorjelog objekta Sudskog odjeljenja, te da li ono uopšte odgovara namjeni;

2. Obzirom da postoji sva raspoloživa tehnička dokumentacija za adaptaciju restorana, pristupiti raspisivanju javnog tendera, s tim da Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske da podršku za ovu investiciju, kao i za kotlovnice, za koju je već odabran izvođač i da se obezbjede potrebna sredstva iz duga koji prema Psihijatrijskoj klinici Sokolac duguje Federalno ministarstvo pravde i Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, sudovi i Kazneno popravni zavod;
3. Da se zatvoreno i otvoreno Sudsko odjeljenje privremeno smjesti, odnosno razmjesti u zgradu „ženskog rehabilitacionog odjeljenja“, čime bi svi sudski pacijenti bili smješteni na jedno mjesto. Sudske bolesnice sa ženskog rehabilitacionog odjeljenja i bolesnice rehabilitacionog odjeljenja premjestiti na slobodan prostor neurološkog odjeljenja.

Svojim aktom broj: 01-151/06. od 12.05.2006. godine, direktor Kliničkog centra Istočno Sarajevo je obavijestio resornog ministra Prof. dr Ranka Škrbića da su preduzete sve aktivnosti oko adekvatnih smještaja sudskih bolesnika u Psihijatrijskoj klinici u Sokocu.

U međuvremenu Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske je aktiviralo Regionalnu komisiju za zaštitu lica sa mentalnim poremećajima, koja je posjetila Psihijatrijsku kliniku Sokolac u okviru zadataka i ovlašćenja po članu 53. Zakona o zaštiti lica sa mentalnim poremećajima ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 46/04) i o stanju podnijela izvještaj resornom ministru.

Oficir za vezu Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske u stalnom kontaktu sa oficijom za vezu vlasti Bosne i Hercegovine sa Evropskim Komitetom za prevenciju torture - CPT boravio je nekoliko puta na Sokocu, a 11.05.2006. godine podnio Izvještaj resornom ministru o stanju na Sudskom odjeljenju Psihijatrijske klinike Sokolac, kao i izvještaj Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH.

Posljednji put je boravio na Sokocu 27.06.2006. godine, kao član Komisije koju je imenovao ministar pravde RS rješenjem broj 801/052-98/06. od 19.06.2006. godine koja je 12.07.2006. dostavila Izvještaj o završenom trijažu pacijenata na Sudskom odjeljenju koji je dostavila Ministarstvu pravde i Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske.

Prema pomenutom izvještaju sudski pacijenti smješteni su na četiri odjeljenja u okviru Psihijatrijske klinike i to:

- Sudsko odjeljenje.....89 pacijenata,
- Muško akutno odjeljenje..... 3 pacijenta,
- Žensko akutno odjeljenje..... 4 pacijentkinje,
- Žensko rehabilitaciono odjeljenje... 12 pacijentkinja.

U okviru odjeljenja forenzičke psihijatrije postoji takozvano „zatvoreno odjeljenje“ na kome boravi 25 pacijenata, najtežih duševnih bolesnika i „otvoreno odjeljenje“ sa 64 pacijenta, koji spadaju u lakše bolesnike i koji u ovim uslovima ne mogu biti klasifikovani prema vrsti izrečene sankcije. U odnosu na klasifikaciju pacijenti su svrstani u sledeće kategorije:

I Pacijenti sa izrečenom kaznom zatvora i mjerom obaveznog psihijatrijskog liječenja i mjerom liječenja od zavisnosti - 20 (19 muškaraca i 1 žena),

II Pacijenti sa izrečenom mjerom bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi - 54 (45 muškaraca i 9 žena),

III Pacijenti upućeni u skladu sa članom 400. ZKP, koji su počinili krivična djela u stanju neuračunljivosti koji su počinili krivično djelo u stanju neuračunljivosti - 31 (25 muškaraca i 6 žena).

Pošto se i dalje prema dostavljenim izvještajima stanje nije poboljšalo, resorni ministar je izdao Naredbu broj:01-500-307/06. od 05.07.2006. godine kojom je obavezao direktora Kliničkog centra Istočno Sarajevo da se kontinuirano radi na obezbjeđenju kvaliteta zdravstvene zaštite, poboljšanja uslova pacijenata Sudskog odjeljenja i otklanjanja posljedica nastalih poslije požara, kao i poštivanje Zaključaka Vlade Republike Srpske od 20.04.2006. godine.

Direktor Kliničkog centra je dana 06.07.2006. godine, Naredbom broj 01-224/06. obavezao pomoćnika direktora Psihijatrijske klinike na Sokocu prim. dr Mirjanu Đerić i pomoćnika direktora za nemedicinske poslove gospođu Ećimović Dušanku da se u potpunosti sprovedu zaključci sa sastanka održanog 06.07.2006. godine, sa rokom do 10.07.2006. godine i da se o tome izvijesti direktor Kliničkog centra koji je 06.07.2006. godine izvijestio resornog ministra Prof dr Ranka Škrbića u vezi sa izdatom naredbom.

U međuvremenu Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske dobilo je u poslednje vrijeme nekoliko izvještaja o stanju na Sudskom odjeljenju i saniranju posljedica požara od 17.04.2006. godine. (Od pomoćnika direktora od 26.04.2006. godine, Izvještaj o stanju na zatvorenom i otvorenom odjeljenju za Sudsku psihijatriju, 08.05.2006. godine, Izvještaj o stanju na zatvorenom i otvorenom odjeljenju za sudsku psihijatriju u periodu od 04.05.2006. do 08.05.2006. godine, Izvještaj o izvršenom trijažu pacijenata Sudskog odjeljenja od 12.07.2006. godine, broj 08.04/240/1257/06. potpisan od predsjednika komisije Milutina Tijanića, inspektor za zatvore u Ministarstvu pravde RS, Izvještaj od 20.07.2006. godine, broj 03-2865-1/06. o stanju na Sudskom odjeljenju koji je potpisan od strane načelnika Sudskog odjeljenja prim. dr Zorice Lazarević, specijaliste neuropsihijatra.)

Obzirom na ranije naredbe resornog ministra i gotovo stalnog kontakta oficira za vezu sa rukovodiocima Psihijatrijske klinike Sokolac tj. pomoćnikom direktora Kliničkog centra dr Mirjanom Đerić i načelnikom odjeljenja Sudske psihijatrije dr Zoricom Lazarević i pomoćnikom direktora KC za nemedicinske poslove gospođom Dušankom Ećimović, resornom ministarstvu 25.07. dostavljeno je nekoliko izvještaja.

- 24.07.2006. godine, pomoćnik direktora prim. dr Mirjana Đerić, dostavila je obavještenje o slučaju Bandić Anisa iz Trebinja, a takođe o istom slučaju dostavljen je predmet Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine gospodina Safeta Pašića. Prema ovim izvještajima Bandić Anis je upućen 17.07.2006. godine Naredbom suda na vještačenje. Međutim na zahtjev porodice, a zbog tuče od strane drugih pacijenata i loših uslova smještaja odlučeno je da se pacijent premjesti u neku drugu ustanovu sa Psihijatrijske klinike Sokolac, (Izvještaji na uvidu u resornom ministarstvu).
- 25.07.2006. godine, načelnik Sudskog odjeljenja dr Zorica Lazarević, uputila je Ministarstvu pravde Republike Srpske, a na ruke pomoćnika ministra za izvršenje krivičnih sankcija, saglasnost za premještaj u odgovarajuću ustanovu četiri pacijenta.
- 25.07.2006. godine, KC Istočno Sarajevo, Psihijatrijska bolnica na Sokocu, a od strane pomoćnika direktora za nemedicinska pitanja Dušanke Ećimović obaviješteni smo o potpisivanju zapisnika o primorpedaji radova između preduzeća „Hidromont“ d.o.o. Istočna Ilidža, na osnovu ponude broj 01-193-1/06. od 09.05.2006. godine i Aneksa ugovora pod brojem 01-481/06. i 01-193/1/06. i ponude broj 01-461/06.

Komisija je izvršila prijem sanitarno-higijenskih čvorova na objektu ženske rehabilitacije gdje su smješteni pacijenti zatvorenog i otvorenog odjeljenja Sudske psihijatrije, kao i prijem radova montažne metalne ograde u blizini istog objekta koji će služiti za šetnju i boravak vani pacijenata zatvorenog odjeljenja.

Sa danom 27.07.06. možemo konstatovati da su stvoreni osnovni sanitarno-higijenski uslovi i uslovi za boravak pacijenata zatvorenog odjeljenja u vanjskom prostoru od izbijanja požara 17.04.2006. godine na objektu Psihijatrijske forenzike koja je i dalje van funkcije.

Za sve dostavljene izvještaje je karakteristično da su se posljedice požara dugo sanirale, odnosno odražavale na pacijente Sudskog odjeljenja, (89 pacijenata), a posebno na pacijente zatvorenog odjeljenja (25 pacijenata). Pacijenti na zatvorenom Sudskom odjeljenju kojih je sada 22, smješteni su u tri bolesničke sobe koje ne odgovaraju u prostoru sa neadekvatniom dnevnim boravkom i sa improvizovanom trpezarijom. Sanitarno-higijenski uslovi su poboljšani završetkom gore navedenih radova.

Zatvoreno Sudsko odjeljenje funkcioniše uz minimalnu kontrolu ponašanja i stanja u mentalnom i somatskom statusu, dok medicinsko osoblje i služba obezbjeđenja boravi u udaljenoj prostori što otvara mogućnost fizičkog zlostavljanja i ponižavajućih postupaka između pacijenata. Važno je naglasiti da na Sudskom odjeljenju boravi više psihijatrijskih pacijenata sa raznovrsnim psihijatrijskim dijagnozama i različitom dužinom zatvorskih kazni, a to pored ostalog uzrokuje stalne konflikte u odnosu među pacijentima. U prethodnom periodu bilo je više obračuna među pacijentima uz upotrebu fizičke sile, povređivanja uglavnom sa lakšim tjelesnim povredama, verbalnim deliktima (klevete i uvrede), upropaštavanjem imovine (zidova, prozora, vrata, stolica, pribora itd.), nekoliko slučajeva pokušaja bjekstva i jedno bjekstvo.

Zbog ovakvog stanja u nekoliko navrata upotrebljena su i sredstva prinude od strane osoblja obezbjeđenja, a uz znanje i saglasnost dežurnog doktora.

Na kraju se može konstatovati da je u proteklom periodu životni standard pacijenata bio dosta loš i da su pacijenti doživljavali ponižavanje, a djelom i nehuman odnos unutar zatvorenog sudskog odjeljenja sa iznimkom u nekoliko slučajeva i nehuman i ponižavajući odnos od strane osoblja, te da je njihovo fizičko i mentalno zdravlje, kao i krajnja rehabilitacija i resocijalizacija u ovome periodu bila dosta ugrožena. Takođe je zbog ovakvog zadesnog stanja došlo do poremećaja i u međuljudskim odnosima kako kod zaposlenog tako i kod rukovodnog osoblja Klinike.

Pošto su od današnjeg dana, a prema ranijim zaključcima Vlade stvoreni zadovoljavajući uslovi za rad Psihijatrijskog odjeljenja, resorno ministarstvo je mišljenja da je došlo do znatnog popravljavanja stanja, uz dalje adekvatno angažovanje radnog osoblja tj. poboljšanja u broju izvršilaca, medicinskog osoblja i osoblja obezbjeđenja. Resorno ministarstvo će uz obavezu stalne supervizije nad Psihijatrijskom klinikom, redovno izvještavati Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i nakon usvajanja Izvještaja od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, iste prosljeđivati Evropskom Komitetu za prevenciju torture, koji su blagovremeno informisani o požaru na Psihijatrijskoj klinici Sokolac.

Moramo konstatovati da su zaključci Vlade od 20.04.2006. godine, broj 04/01-012-1007/06. realizovani, s tim što je tačka 2. i 3. odložena zbog stupanja na snagu Memoranduma o razumijevanju o pravnoj pomoći i službenoj saradnji u oblasti izvršenja mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja izrečenih u krivičnom postupku između Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, te da će uskoro Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske sačiniti Informaciju o utrošenim odobrenim sredstvima i o tome obavijestiti Vladu.

